

METODICKÉ DOPORUČENÍ

ke kontrolám obcí krajskými úřady v souvislosti s plněním požadavku na splnění zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, podle zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

01.07.2026

Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly MV ČR

Obsah

1. Úvodní část	2
2. Zvláštní odborná způsobilost	3
3. Důvody pro prodloužení lhůty k prokázání zvláštní odborné způsobilosti v souvislosti s nepřítomností úředníka ÚSC na pracovišti	3
4. Zvláštní odborná způsobilost pro úředníky obcí I. typu	4
5. Zvláštní odborná způsobilost pro správní činnosti ve stavebním řádu a při vyvlastnění a v územním plánování	4
6. Rovnocennost ke zvláštní odborné způsobilosti	5
7. Přejídná ustanovení novely zákona o úřednících, provedené zákonem č. 196/2024 Sb.	6
8. Shrnutí k prokazování zvláštní odborné způsobilosti	6
9. Závěr	7
10. Kontaktní údaje	8

1. Úvodní část

Vzdělávání úředníků územních samosprávných celků (dále také „ÚSC“), je upraveno zákonem č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o úřednících“), vyhláškou č. 413/2024 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti, zkoušce vstupního vzdělávání a náležitostech osvědčení o vzdělávání úředníků územních samosprávných celků (dále jen „vyhláška č. 413/2024 Sb.“) a vyhláškou č. 414/2024 Sb., o rovnocennosti vzdělání úředníků územních samosprávných celků, ve znění vyhlášky č. 480/2025 Sb. (dále jen „vyhláška č. 414/2024 Sb.“).

Zákon o úřednících v § 21 odst. 1 ukládá povinnost územním samosprávným celkům zajišťovat správní činnosti stanovené prováděcím právním předpisem, kterým je vyhláška č. 413/2024 Sb., prostřednictvím úředníků, kteří prokázali zvláštní odbornou způsobilost. **Výjimečně tyto činnosti může vykonávat úředník, který nemá zvláštní odbornou způsobilost, nejdéle však po dobu 18 měsíců od vzniku pracovního poměru úředníka k územnímu samosprávnému celku nebo ode dne, kdy začal vykonávat činnost, pro jejíž výkon je prokázání zvláštní odborné způsobilosti předpokladem, nebo splňuje-li podmínky stanovené v § 33 zákona o úřednících (uznání rovnocennosti vzdělání).**

Podle § 129 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“), vykonávají krajské úřady v přenesené působnosti kontrolu výkonu přenesené působnosti svěřené orgánům obcí. Dle § 129 odst. 3 zákona o obcích se takovou kontrolou zjišťuje, zda orgány obcí dodržují zákony, jiné právní předpisy a v jejich mezích též usnesení vlády, směrnice ústředních správních úřadů, jakož i opatření příslušných orgánů veřejné správy přijatá při kontrole výkonu přenesené působnosti.

Podle § 67 odst. 1 písm. e) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, krajský úřad v přenesené působnosti provádí kontrolu výkonu přenesené působnosti obcí.

V rámci výkonu kontrolní činnosti jsou tak krajské úřady oprávněny přezkoumávat, zda je správní činnost prováděna osobou, která splňuje zákonné požadavky pro takovýto výkon přenesené působnosti, tj. předmětem (součástí) kontroly výkonu správní činnosti v přenesené působnosti je i skutečnost, zda v rámci přenesené působnosti je daná správní činnost vykonávána úředníkem s předepsanou zvláštní odbornou způsobilostí podle zvláštního právního předpisu (zákon o úřednících). Sama skutečnost, že úkoly územního samosprávného celku jakožto zaměstnavatele spadají do jeho samostatné působnosti, nemůže v tomto ohledu hrát roli. Podobně například v případě akvizice počítačového vybavení, která též probíhá v samostatné působnosti, ale je materiální podmínkou výkonu přenesené působnosti, musí být právě v rámci kontroly přenesené působnosti kontrolováno, zda je její materiální zabezpečení odpovídající (viz stanovisko odboru legislativy a koordinace předpisů z 16. dubna 2021, čj. MV- 53349-3/LG-2021).

2. Zvláštní odborná způsobilost

Zákon o úřednících v § 21 odst. 1 ukládá povinnost **zajišťovat správní činnosti** stanovené prováděcím právním předpisem, **prostřednictvím úředníků, kteří prokázali zvláštní odbornou způsobilost. Výjimečně tyto činnosti může vykonávat úředník, který nemá zvláštní odbornou způsobilost, nejdéle však po dobu 18 měsíců** od vzniku pracovního poměru úředníka k územnímu samosprávnému celku nebo ode dne, kdy začal vykonávat činnost, pro jejíž výkon je prokázání zvláštní odborné způsobilosti předpokladem, nebo splňuje-li podmínky stanovené v § 33 zákona o úřednících (uznání rovnocennosti).

Zvláštní odborná způsobilost zahrnuje souhrn znalostí a dovedností nezbytných pro výkon činností stanovených prováděcím předpisem, kterým je vyhláška č. 413/2024 Sb. V § 1 odst. 1 a odst. 2 a podrobněji pak **v příloze ve sloupci třetím této vyhlášky** jsou uvedeny konkrétní správní činnosti a jednotlivé náplně správních činností, pro jejichž výkon je třeba prokázat zvláštní odbornou způsobilost, přičemž není rozhodné, jakou část pracovní náplně výkon správní činnosti úředníka představuje. Pokud se úředník, byť i jen podílí na výkonu některé ze správních činností uvedených ve vyhlášce č. 413/2024 Sb., vztahuje se na něj pro výkon předmětné správní činnosti povinnost prokázat zvláštní odbornou způsobilost.

Správními činnostmi se pro účely zákona o úřednících rozumí plnění úkolů územního samosprávného celku při výkonu veřejné moci a dalších úkolů v samostatné nebo přenesené působnosti územního samosprávného celku podle právních předpisů. Správními činnostmi nejsou pomocné, servisní nebo manuální práce ani práce, které výkon těchto prací řídí (tj. jde o daleko širší pojem a nelze zužovat pouze na vedení správního řízení).

Jestliže úředník vykonává 2 nebo více správních činností stanovených vyhláškou č. 413/2024 Sb., je povinen prokázat zvláštní odbornou způsobilost pro každou z těchto správních činností (s výjimkou u úředníků obcí se základním rozsahem výkonu přenesené působnosti viz níže).

3. Důvody pro prodloužení lhůty k prokázání zvláštní odborné způsobilosti v souvislosti s nepřítomností úředníka ÚSC na pracovišti

Podle § 28 odst. 1 zákona o úřednících **se do lhůty 18 měsíců k prokázání zvláštní odborné způsobilosti nezapočítávají doby mateřské dovolené, rodičovské dovolené, otcovské dovolené, dočasné pracovní neschopnosti, ošetřování dítěte mladšího než 10 let nebo jiné fyzické osoby v případech podle § 39 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o nemocenském pojištění“), péče o dítě mladší než 10 let z důvodu stanovených v § 39 zákona o nemocenském pojištění, poskytování dlouhodobé péče v případech podle § 41a až 41c zákona o nemocenském pojištění, nařízené**

karantény nebo izolace, pracovního volna souvisejícího s brannou povinností ani doba uvolnění pro výkon veřejné funkce.

Ukončení pracovního poměru a jeho opětovné uzavření nemá za následek nový běh lhůt uvedených výše k prokázání zvláštní odborné způsobilosti.

4. Zvláštní odborná způsobilost pro úředníky obcí I. typu

Úředníci obcí I. typu zpravidla v rámci své pracovní činnosti vykonávají několik správních činností, pro jejichž výkon je předpokladem prokázání zvláštní odborné způsobilosti. **V případě, že úředník vykonává 2 nebo více** správních činností stanovených vyhláškou č. 413/2024 Sb. v obci se základním rozsahem výkonu přenesené působnosti (obce I. typu), může namísto zvláštní odborné způsobilosti pro každou ze správních činností prokázat zvláštní odbornou způsobilost pro úředníky obcí se základním rozsahem výkonu přenesené působnosti, tzv. průřezovou zvláštní odbornou způsobilost (dále také „průřezová ZOZ“). Zvláštní odborná způsobilost pro úředníky obcí se základním rozsahem výkonu přenesené působnosti zahrnuje souhrn znalostí a dovedností nezbytných pro výkon správních činností stanovených vyhláškou č. 413/2024 Sb. vykonávaných úředníky obcí se základním rozsahem výkonu přenesené působnosti. Jedná se tedy o jednu univerzální zvláštní odbornou způsobilost pro úředníky obcí I. typu, která je alternativou k prokázání zvláštní odborné způsobilosti pro každou z vykonávaných správních činností. Je na zvážení územního samosprávního celku, zda úředník obce I. typu vykoná zkoušku zvláštní odborné způsobilosti pro každou správní činnost, kterou vykonává nebo vykoná zkoušku průřezové ZOZ.

5. Zvláštní odborná způsobilost pro správní činnosti ve stavebním řádu a při vyvlastnění a v územním plánování

V zákoně č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“), jsou v § 30a uvedeny kvalifikační požadavky pro výkon činnosti na úseku stavebního řádu, tedy pro správní činnost ve stavebním řádu a při vyvlastnění. V § 44 stavebního zákona jsou pak uvedeny kvalifikační požadavky pro výkon územně plánovací činnosti, tedy pro výkon správní činnosti v územním plánování.

Kvalifikační požadavek pro výkon správní činnosti „ve stavebním řádu a při vyvlastnění“ stanovený stavebním zákonem v § 30a odst. 2 písm. a) splňuje úředník, který má osvědčení zvláštní odborné způsobilosti pro správní činnost „ve stavebním řádu a při vyvlastnění“, nebo osvědčení o úspěšném vykonání úřednické zkoušky pro obor státní služby podle zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „služební zákon“), jehož součástí je stavební řád. Další kvalifikační požadavek vzdělání stanovený v § 30a odst. 2 písm. b) stavebního zákona, je konkrétně vymezený v § 30a odst. 4 stavebního zákona.

Kvalifikační požadavek pro výkon správní činnosti „v územním plánování“ stanovený stavebním zákonem v § 44 odst. 2 písm. a) splňuje úředník, který má osvědčení zvláštní odborné způsobilosti pro správní činnost „v územním plánování“, nebo

osvědčení o úspěšném vykonání úřednické zkoušky pro obor státní služby podle služebního zákona, jehož součástí je územní plánování. Další kvalifikační požadavky vzdělání a praxe stanovené v § 44 odst. 2 písm. b) a c) stavebního zákona, jsou konkrétně vymezeny v § 44 odst. 4 stavebního zákona.

Podle § 30a odst. 5 stavebního zákona, resp. podle § 44 odst. 5 stavebního zákona, může úředník nesplňující kvalifikační požadavky pro výkon správní činnosti ve stavebním řádu a při vyvlastnění, resp. pro správní činnost v územním plánování, **vykonávat tyto správní činnosti do doby splnění kvalifikačních požadavků pod odborným vedením úředníka splňujícího kvalifikační předpoklady, nejvýše však po dobu 3 roků.** Je tedy možné, aby úředník vykonávající výše uvedené správní činnosti si potřebnou kvalifikaci doplnil již jako úředník stavebního úřadu, resp. v rámci výkonu územně plánovací činnosti, avšak nejpозději ve lhůtě 3 let od vzniku pracovního poměru úředníka k územnímu samosprávnému celku nebo ode dne, kdy začal tyto správní činnosti vykonávat.

Ustanovení § 30a odst. 5, resp. § 44 odst. 5 stavebního zákona je speciální (přednostní) úpravou (*lex specialis*) ve vztahu k § 21 odst. 1 písm. a) a odst. 2 zákona o úřednících, v důsledku čehož se lhůta k získání zvláštní odborné způsobilosti pro výkon činnosti stavebního úřadu na úseku stavebního řádu a vyvlastnění, resp. pro výkon územně plánovací činnosti prodlužuje z 18 měsíců na 3 roky.

6. Rovnocennost ke zvláštní odborné způsobilosti

Výjimkou z povinnosti prokázat zvláštní odbornou způsobilost je uznání rovnocennosti vzdělání v souladu s § 33 odst. 1 zákona o úřednících podle vyhlášky č. 414/2024 Sb., přičemž podle přechodného ustanovení § 2 této vyhlášky nemá povinnost prokázat zvláštní odbornou způsobilost také úředník, který získal vysokoškolské vzdělání v některém z bakalářských nebo magisterských studijních programů stanovených ve vyhlášce č. 511/2002 Sb., jestliže toto vzdělání získal do 1. října 2012, nebo ve vyhlášce č. 304/2012 Sb., jestliže jeho studium zahájil před 1. lednem 2025.

K uznání rovnocennosti vzdělání ex lege (přímo ze zákona) může dojít pouze za předpokladu, že jsou **kumulativně a doslovně splněny dané podmínky**, a sice: získané vzdělání žadatele se shoduje s výčtem bakalářských či magisterských studijních programů (resp. vzdělávacích programů uvedených vyšších odborných škol) pro konkrétní kvalifikaci, potažmo správní činnost, a to jak v názvu studijního/vzdělávacího programu, tak v názvu oboru (u vyhlášky č. 511/2002 Sb. a vyhlášky č. 304/2012 Sb.), a stejně tak v kódu studijního/vzdělávacího programu, a dále i roku zahájení studia (pouze u vyhlášky č. 414/2024 Sb.).

Další výjimkou z povinnosti prokázat zvláštní odbornou způsobilost je uznání rovnocennosti úřednické zkoušky podle služebního zákona se zkouškou zvláštní odborné způsobilosti podle § 33 odst. 2 zákona o úřednících. V příloze č. 4 vyhlášky č. 414/2024 Sb. jsou uvedeny zvláštní části úřednické zkoušky pro příslušné obory státní služby podle služebního zákona považované za rovnocenné konkrétní zkoušce zvláštní odborné způsobilosti.

7. Přechodná ustanovení novely zákona o úřednících, provedené zákonem č. 196/2024 Sb.

Novela zákona o úřednících provedená zákonem č. 196/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen „zákon č. 196/2024 Sb.“), v Čl. II Přechodná ustanovení zahrnuje i ustanovení týkající se zvláštní odborné způsobilosti.

Zvláštní část zvláštní odborné způsobilosti podle zákona o úřednících, ve znění do 31. prosince 2024, se podle Čl. II bodu 3 zákona č. 196/2024 Sb. považuje za zvláštní odbornou způsobilost podle aktuálního znění zákona o úřednících.

Dále dle Čl. II bodu 4 zákona č. 196/2024 Sb. **se úředník**, který do konce roku 2024 vykonával dvě nebo více správních činností stanovených prováděcím právním předpisem (tehdy vyhláška č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků) v obci, kde nebyly zřízeny alespoň dva odbory obecního úřadu, nebo kde nebyl zřízen pověřený obecní úřad, a prokázal zvláštní odbornou způsobilost pouze pro jednu správní činnost určenou vedoucím úřadu, a trval-li jeho pracovní poměr k těmto územnímu samosprávnému celku, **považuje za úředníka s prokázanou zvláštní odbornou způsobilostí podle § 21 odst. 4 zákona o úřednících ve znění účinném od 1. ledna 2025.**

Zároveň úředník, který má povinnost prokázat zvláštní odbornou způsobilost podle § 21 odst. 4 zákona o úřednících ve znění účinném od 1. ledna 2025, a nestihl ji prokázat podle § 21 odst. 4 písm. a) zákona o úřednících ve znění účinném do 31. prosince 2024 (viz předchozí odstavec), má povinnost zvláštní odbornou způsobilost prokázat do 18 měsíců od účinnosti zákona č. 196/2024 Sb., tedy od 1. ledna 2025 (včetně dob, které se do lhůty nezapočítávají viz výše bod 3. – teoreticky již lhůta 18 měsíců uplynula k 1. červenci 2026, nicméně v případě např. dlouhodobé nemoci stále může trvat).

8. Shrnutí k prokazování zvláštní odborné způsobilosti

Jestliže úředník vykonává správní činnost stanovenou (a vymezenou) vyhláškou č. 413/2024 Sb., musí územní samosprávný celek zajistit, aby tento úředník disponoval pro výkon těchto správních činností zvláštní odbornou způsobilostí.

Výjimkami, kdy úředník v souladu se zákonem nemusí mít při výkonu správních činností podle vyhlášky č. 413/2024 Sb. prokázanou zvláštní odbornou způsobilost jsou:

- a) doba 18 měsíců ode dne vzniku pracovního poměru úředníka k územnímu samosprávnému celku, nebo ode dne, kdy úředník začal správní činnosti stanovené vyhláškou č. 413/2024 Sb. vykonávat (včetně dob, které se do této lhůty nezapočítávají);

- b) při výkonu správní činnosti „ve stavebním řádu a při vyvlastnění“ a správní činnosti „v územním plánování“ doba 3 let ode dne vzniku pracovního poměru úředníka k územnímu samosprávnému celku, nebo ode dne, kdy úředník začal tuto správní činnost vykonávat, a to za podmínky, že tuto činnost vykonává pod odborným vedením úředníka, který kvalifikační požadavky podle stavebního zákona splňuje;
- c) při výkonu správní činnosti „ve stavebním řádu a při vyvlastnění“, jestliže má úředník osvědčení o úspěšném vykonání úřednické zkoušky pro obor státní služby, jehož součástí je stavební řád;
- d) při výkonu správní činnosti „v územním plánování“, jestliže má úředník osvědčení o úspěšném vykonání úřednické zkoušky pro obor státní služby, jehož součástí je územní plánování;
- e) rovnocennost vzdělání podle vyhlášky č. 414/2024 Sb. (resp. vyhlášky č. 511/2002 Sb. nebo vyhlášky č. 304/2012 Sb.);
- f) uznaná rovnocennost vzdělání formou vydaného osvědčení Ministerstva vnitra ve správním řízení na žádost úředníka nebo územního samosprávného celku pouze do konce roku 2024 (popř. později, pokud bylo řízení na žádost zahájeno nejpozději 31. prosince 2024);
- g) rovnocennost úřednické zkoušky podle služebního zákona se zkouškou zvláštní odborné způsobilosti podle vyhlášky č. 414/2024 Sb.;
- h) při výkonu dvou a více správních činností úředníkem, který je zařazen na úřad obce se základním rozsahem přenesené působnosti, jestliže prokázal průřezovou ZOZ;
- i) jestliže prokázal do 31. prosince 2024 zvláštní odbornou způsobilost jako úředník zařazený na obecním úřadu, kde nebyly zřízeny alespoň dva odbory a nejednalo se o pověřený obecní úřad, alespoň pro jednu správní činnost vybranou vedoucím úřadu, výjimka platí pouze po dobu trvání pracovního poměru k těmto územnímu samosprávnému celku;
- j) pokud neprokázal dle výše uvedeného písm. i) zvláštní odbornou způsobilost do 31. prosince 2024 jako úředník zařazený na obecním úřadu, kde nebyly zřízeny alespoň dva odbory a nejednalo se o pověřený obecní úřad, alespoň pro jednu správní činnost vybranou vedoucím úřadu, a to po dobu 18 měsíců od 1. ledna 2025 (včetně dob, které se do této lhůty nezapočítávají viz bod 3. výše).

9. Závěr

Od roku 2020 jsou ústředními správními úřady zpracovávány pro jednotlivé agendy tzv. „Standardy kontrol výkonu přenesené působnosti“, které jsou určeny krajským úřadům a Magistrátu hlavního města Prahy jako metodické doporučení při jejich kontrolní činnosti vůči obcím. Aktuálně jsou zpracovány pro 31 věcných agend. Obsahem každého standardu kontroly, je vymezení minimálního předmětu kontroly, způsobu hodnocení kontrolních zjištění, resp. kritéria jejich posuzování, tj. zda je považovat za porušení právních předpisů, a případné vzorové texty do protokolů o kontrole. Standard kontrol upravuje jen požadované minimum, tedy vymezení

klíčových ustanovení pro výkon dané agendy, kterou je nutné vždy zkontrolovat. Ministerstvo vnitra doporučovalo, aby obsahem každého standardu bylo i ověření skutečnosti, zda v rámci přenesené působnosti je daná správní činnost vykonávána úředníkem s předepsanou zvláštní odbornou způsobilostí podle zvláštního právního předpisu (zákon o úřednících).

10. Kontaktní údaje

Ministerstvo vnitra, odbor veřejné správy dozoru a kontroly

Náměstí Hrdinů 1634/3

140 21 Praha 4

e-mail: odbordk@mv.gov.cz

tel: 974 811 111 – spojovatelka

tel. 974 816 411 – sekretariát odboru veřejné správy, dozoru a kontroly

ID DS: 6bnaawp